Provincie Noord-Brabant

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Statenfractie PvdA
De heer S.J.A.H. Smeulders
De heer M.V. de Kort
Postbus 90151
5200 MC 'S-HERTOGENBOSCH

Onderwerp
Financiële positie Brabantse gemeenten

Datum
8 september 2020
Ons kenmerk
C2268238/4749758
Uw kenmerk
-
Contactpersoon
T.C. (Teco) Noordegraaf
Telefoon
(06) 52 79 43 51
Email
tnoordegraaf@brabant.nl
Bijlage(n)
-

Geachte heer Smeulders en heer De Kort,

Bij brief van 11 augustus 2020, ingekomen op 12 augustus 2020, heeft u namens de PvdA fractie schriftelijke vragen gesteld.

Wij beantwoorden deze vragen als volgt.

1. Heeft u een recent inzicht in de financiële situatie van alle Brabantse gemeenten, bv. voortkomend uit de door de gemeenteraden vastgestelde voorjaarsnota's/perspectiefnota's/bestuursrapportage? Wat is uw algemene visie op de financiële situatie van de Brabantse gemeenten?
Antwoord: Het laatste inzicht in de financiële situatie is op basis van de begroting 2020. Er geldt voor gemeenten geen inzendverplichting voor voorjaarsnota's, bestuursrapportages en perspectiefnota's. Vanwege terughoudend financieel toezicht op hoofdlijnen worden die documenten door ons niet beoordeeld, maar dienen deze documenten slechts als aanvullende informatie voor het beoordelen van de begroting 2021. Er is dus geen recent inzicht in de financiële situatie van alle Brabantse gemeenten beschikbaar.
Wij maken ons in het algemeen zorgen over de onzekerheid van de financiële positie waarin de gemeenten op dit moment verkeren. Een aantal Brabantse gemeenten hebben hun grote zorgen over de financiële situatie met de minister-president, de heer drs. M. Rutte, gedeeld. Via onze brief van 30 juni 2020, ons kenmerk C2265935/4723130, hebben wij ons achter de inhoud van die brieven geschaard. Wij hebben een dringend beroep gedaan op de minister-president om te vermijden dat de gemeenten dit najaar in de situatie komen dat zij niet meer tot sluitende begrotingen kunnen komen. In dat verband hebben wij het kabinet gevraagd de cruciale randvoorwaarden te scheppen door op korte termijn duidelijkheid te geven over de toegezegde compensatie van reële kosten en gederfde inkomsten die voortvloeien uit de corona-crisis. Maar er moeten ook afspraken gemaakt worden over de structurele tekorten die zijn ontstaan bij de decentralisatie van het sociaal domein. Zo kan worden bekeken in hoeverre de

verdeelmodellen voor deze taken moeten worden herzien.

2. Beschikken alle Brabantse gemeenten over een sluitende begroting voor 2021?
Antwoord: Alle Brabantse gemeenten moeten hun begroting 2021 nog vaststellen en uiterlijk voor 15 november 2020 aan ons inzenden. Op dit moment is ons nog niet bekend hoeveel gemeenten er wel of geen structureel en reëel sluitende begroting 2021 zullen vaststellen.

3. Beschikken alle Brabantse gemeenten over een meerjarig sluitende begroting in de periode 2021-2024?
Antwoord: Alle Brabantse gemeenten moeten hun meerjarenraming 2022-2024 nog opstellen en uiterlijk 15 november 2020 aan ons inzenden. Op dit moment is ons nog niet bekend hoeveel gemeenten er wel of geen structureel en reëel sluitende meerjarenraming 2022-2024 zullen hebben.

4. Wat is uw visie op het daadwerkelijk effect van de Covid-19 crisis op de algemene uitkering van de Rijksoverheid (inkomstenkant) en uitgavenkant (kosten van bestrijding en mitigatie effecten Covid-19) op de financiële positie van de Brabantse gemeenten?
Antwoord: Het daadwerkelijke effect van de Covid-19 crisis is op dit moment voor iedereen en dus ook voor ons nog ongewis. Wij vertrouwen erop, dat het kabinet de reële kosten en gederfde inkomsten, die voortvloeien uit de Covid-19 crisis, compenseert. Wij hebben er bij de minister-president, in onze eerder aangehaalde brief van 30 juni 2020, op aangedrongen om daar op korte termijn duidelijkheid over te scheppen.

5. Hoe kijkt u aan tegen een incidenteel niet sluitende gemeentebegroting voor korte termijn (2020 en eventueel 2021) als gevolg van de Covid-19 crisis? Is hierop de normale escalatieladder vanuit het intergemeentelijk toezicht van toepassing?
Antwoord: Wanneer de begroting 2021 niet structureel en reëel in evenwicht is en het ook niet aannemelijk is dat dit evenwicht in uiterlijk het laatste jaar van de meerjarenraming tot stand zal worden gebracht, is de normale escalatieladder van toepassing. Wij voeren op basis van de Gemeentewet onze wettelijke taak uit en een gemeente komt in een dergelijk geval onder preventief financieel toezicht. Alleen bij een aanpassing van de Gemeentewet, bijvoorbeeld door middel van een corona-noodwet, kan preventief financieel toezicht mogelijk achterwege blijven.

6. Bent u het met de PvdA-fractie eens dat incidentele tekorten door de Covid-19 crisis in principe geen structurele bezuinigingen bij gemeenten tot gevolg dienen te hebben?
Antwoord: Incidentele lasten (naar de aard van raming volgens de uitgangspunten van de 'Notitie structurele en incidentele baten en lasten' van de Commissie BBV) die voortvloeien uit de corona-crisis en die leiden tot incidentele

tekorten bij de begroting 2021, hebben geen invloed op het structureel evenwicht van de begroting 2021. Zolang de begroting 2021 structureel en reëel in evenwicht is, heeft dit geen structurele bezuinigingen tot gevolg. Hetzelfde geldt voor een eenmalig structureel tekort bij de begroting 2021 door de Covid-19 crisis, zolang het voldoende aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in uiterlijk het laatste jaar van de meerjarenraming tot stand zal worden gebracht.

7. Hebben gemeenten de mogelijkheid om in 2020 en 2021 tekorten door de Covid-19 crisis op te vangen door inzet van de algemene reserve (dus geen sluitende begroting) danwel hiervoor op de kapitaalmarkt leningen af te sluiten? Kan de provincie een rol spelen in het financieren (lees: niet subsidiëren) van deze incidentele tekorten?
Antwoord: Gemeenten kunnen hun tekorten in 2021 opvangen door inzet van de algemene reserve. Er is dan echter geen sprake van een structureel en reëel sluitende begroting 2021. Om voor het normaal geldende repressief financieel toezicht in aanmerking te blijven komen dient het voldoende aannemelijk te zijn dat het structureel en reëel evenwicht in uiterlijk het laatste jaar van de meerjarenraming tot stand zal worden gebracht.
Het afsluiten van een lening op de kapitaalmarkt is een financieringsmiddel en geen dekkingsmiddel. Met een geldlening wordt de begroting niet in evenwicht gebracht.
De wet Financiering decentrale overheden (Fido) en de regels rond verplicht schatkistbankieren verbieden dat de provincie rechtstreekse financiering verstrekt aan gemeenten waar een toezichtrelatie mee bestaat. Dat zijn alle 62 Brabantse gemeenten. Gemeenten kunnen op dit moment zonder problemen kortlopende en langlopende leningen (tot ongeveer 10 jaar) afsluiten bij de BNG en krijgen dan, vanwege negatieve rente, nog geld toe.

8. Wat is uw analyse (vanuit het perspectief van financieel toezicht op gemeenten, dus geen kwalitatief oordeel) over de ontwikkeling van de zorgkosten die de gemeenten in 2020 en verder maken?
Antwoord: Een groot aantal gemeenten in Brabant heeft tekorten op de uitvoering van het sociaal domein. Deze tekorten nemen alleen maar verder toe. Pas wanneer het kabinet met een passend budget komt (naar verwachting met ingang van 2022) voor de uitvoering van het sociaal domein zullen deze tekorten afnemen.

9. Op welke wijze gaan de Brabantse gemeenten in zijn algemeenheid om met het opnemen in de begroting voor 2021 ev. van de effecten van de herverdeling van het gemeentefonds?
Antwoord: Alle Brabantse gemeenten moeten hun begroting 2021 nog vaststellen en uiterlijk voor 15 november 2020 aan ons inzenden. Op dit moment is ons nog niet bekend hoe de Brabantse gemeenten omgaan met de effecten van de herverdeling van het gemeentefonds.

10. Op welke wijze dienen de Brabantse gemeenten naar uw oordeel om te

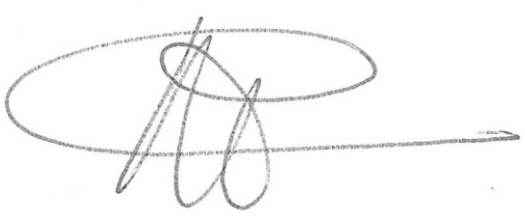
gaan met het opnemen in de begroting voor 2021 ev. van effecten van de herverdeling van het gemeentefonds?
Antwoord: Gemeenten dienen hun raming van de algemene uitkering, op basis van consistent beleid, te baseren op de meicirculaire 2020 of de septembercirculaire 2020. De meicirculaire 2020 vermeldt nog niets concreets en naar verwachting vermeldt de septembercirculaire 2020 ook nog niets over de herverdeling van het gemeentefonds. Formeel hoeven de gemeenten dan nog geen rekening te houden met te verwachten nadelen van de herverdeling van het gemeentefonds. Een ander uitgangspunt is, dat de gemeenten zo reëel mogelijk moeten ramen. Vrijwillig kunnen daarom gemeenten al rekening houden met te verwachten nadelen. Gemeenten die nadelen verwachten moeten daar tenminste iets over melden in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'. Wanneer de septembercirculaire 2020 nog geen duidelijkheid verschaft mogen gemeenten die een voordeel verwachten hier nog geen rekening mee houden in hun begroting 2021.

In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) is door alle betrokken partijen (Kabinet, VNG, IPO) ingestemd met een procesvoorstel om te inventariseren of er ruimte is in het financieel toezicht, en welke opties dat dan zijn, om bij de komende begrotingen 2021 bij uitzondering (vanwege Covid-19) het financieel toezicht anders toe te passen. Daarbij komt aan de orde:

- Hoe om te gaan met het later inzenden dan 15 november 2020 van de begroting 2021?
- Hoe om te gaan met (meerjaren)begrotingen 2021-2024 die niet structureel en reëel in evenwicht zijn?

Er vinden op dit moment diverse inventarisaties plaats om tot het gewenste inzicht te komen. De uiteindelijke besluitvorming vindt plaats in het bestuurlijk overleg van de minister van BZK en de 12 provincies in de BAC KOB op 24 september 2020. Na 24 september 2020 zullen wij u door middel van een statenmededeling informeren wat er op 24 september 2020 besloten is.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

N. Wester MSc,
programmamanager Kwaliteit Openbaar Bestuur

In verband met geautomatiseerd verwerken is dit document digitaal ondertekend.